

Kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto 20.04.2026 § 46

§ 46

Valtuustoaloite, yksityiset (sukupuolittamattomat) pukuhuonetilat julkisiin tiloihin (Kh-Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Martinsen Kimmo
Salonen Kaarina
Lehtinen Maija
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto ehdottaa kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Peppi Seppälän ja 24 muun valtuutetun 10.6.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen yksityisistä (sukupuolittamattomista) pukuhuonetiloista julkisiin tiloihin ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Konserni- ja tilajaosto:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustoaloite

Valtuutettu Peppi Seppälä ja 24 muuta valtuutettua ovat jättäneet 10.6.2025 aloitteen yksityisistä (sukupuolittamattomista) pukuhuonetiloista julkisiin tiloihin.

Aloitteessa tuodaan esiin, että julkisen päättäjän lainsäädännöllinen tehtävä on pitää huolta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta kunnassa. Osallisuuden ja yhdenvertaisen pääsyn liikunta- ja kulttuuripalvelujen ääreen on toteuduttava.

Tällä hetkellä yksityisten pukeutumis- ja peseytymistilojen puute estää yhdenvertaisen osallistumisen. Kaikkien kuntalaisten kynnystä liikkumiseen ja liikunnallisen elämäntavan ylläpitoon täytyy madaltaa. Esimerkiksi uimataito on tärkeä kansalaistaito, jonka hankkimisen pitäisi olla mahdollista kaikille. Epämukavuus riisuutua ja peseytyä muiden edessä esimerkiksi lääkinnällisen apuvälineen, leikkausarpien tai binääriseen sukupuolijaotteluun kuulumattomuuden vuoksi vaikeuttavat tai suoraan estävät osan kuntalaisista pääsyn yhteisten liikuntapalvelujen äärelle.

Yksityisten pukeutumis- ja peseytymistilojen tarjoaminen ei välttämättä johda kustannusvaikutuksiin. Liikunta- ja kulttuuripalvelujen tarjoamia tiloja voidaan tarkastella käyttöasteen ja mahdollisten tilojen uudelleenorganisoinnin kautta. Vähäinen talousvaikutus olisi tarjota esimerkiksi verhoilla rajattuja tiloja. Näin on tehty esimerkiksi Jyväskylän Aalto Alvarissa.

Aloitteessa pyydetään, että Espoon kaupunki kartoittaa, miten erilaisissa pukuhuoneita sisältävissä julkisissa tiloissa tarjotaan yksityisiä pukukoppeja sekä peseytymistiloja ja kuinka kaikkiin tiloihin saataisiin ainakin yksi yksityinen sukupuolineutraali pukukoppi.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Tilapalvelut huomioi toiminnassaan Espoon kaupungin tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Tilapalvelut vuokraa sisäisen vuokran periaatteella toimitilat toimialoille ja kukin toimiala vastaa kohteiden käytöstä omiin tarpeisiinsa.

Käyttäjätöimialan edustajat osallistuvat uudis- ja peruskorjaushankkeiden suunnitteluun ja voivat näin vaikuttaa sukupuolineutraalien tilojen suunnitteluun. Uusien liikunta ja urheilutilojen suunnittelussa on myös mukana käyttäjätöimialan edustajat. Liikunnan ja urheilun tulostyöryhmän käyttäjien näkökulmasta kohteen käytön saavutettavuus on keskeistä. Uusia liikuntahankkeita suunniteltaessa onkin otettava huomioon kaikkien erityisryhmien odotukset kohteen toimivuudessa. Aloite ja tarve sukupuolineutraalitulojen suunnittelusta hankkeisiin tulee käyttäjätöimialalta.

Vammaisneuvoston Rakennetaan kaikille -työryhmä (RAKA) vaikuttaa Espoossa rakennetun ympäristön ja julkisen liikenteen suunnitteluun ja toteutukseen edistämällä esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Työryhmässä toimii vammais- ja vanhusneuvostojen sekä järjestöjen edustajia kokemusasiantuntijoina yhdessä kaupungin kaavoitus-, liikenne- ja rakennusalan asiantuntijoiden sekä luottamushenkilöiden kanssa. Erityisen esteettömissä hankkeissa, kuten liikenneasemissa, uimahalleissa ja erityisasumiskohteissa, toteutetaan erillinen esteettömyyden osallisuusprosessi, jossa hankesuunnitelma esitellään RAKA-työryhmälle. Kokemusasiantuntijoiden ja kokemusraatien hyödyntämistä suunnittelussa tulisi laajentaa nykyistä kattavammaksi.

Uusien kohteiden tarve- ja hankesuunnittelussa onkin huomioitava aikaisempaa laajemmin nyky-yhteiskunnan moninaiset odotukset ja vaatimukset. Tämä tarkoittaa sitä, että puku- ja sosiaalisia tiloja tehdään aikaisempaa enemmän sukupuolettomiksi ja esteettömiksi. Tässä ratkaisut voivat olla erilaisia ja ratkaisujen lopullista sisältöä ohjaavat sekä tila- että taloussuunnittelu.

Eri liikuntarakennuksissa ratkaisut voivat olla kovinkin toisistaan poikkeavia oikeastaan sen mukaan, mikä on kunkin liikuntatilan peruskäyttö. Suunnitelmissa pitää osata huomioida tulevat muutokset puku- ja pesutilojen mitoituksissa. Malleja on maailmalla olemassa ja Suomessakin joitakin yhteisiin pukutiloihin perustuvia ratkaisuja on toteutettu. Nykyisissä uimahalleissa ratkaisut eivät aina vastaa tämän päivän odotuksia. Asiakkaan niin pyytäessä, hänelle on kuitenkin kyetty osoittamaan erityistila yksityisempään käyttöön. Tulevaisuudessa näin ei tarvitse olla, jos hankesuunnitelmissa sukupuolineutraalit tilat huomioidaan nykyistä paremmin ja selvemmin.

Liikunta ja urheilu kannattaa tilaratkaisujen osalta pukutilojen suunnittelussa sukupuolineutraalien tilojen huomioimista.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite yksityiset (sukupuolittamattomat) pukuhuonetilat julkisiin tiloihin, Seppälä Peppi ja 24 kaupunginvaltuutettua

Tiedoksi